

OBSAH

ÚVOD	5
Karlovy osobní osudy do r. 1346	6
Kronikářská činnost doby Karlovy a naše znalosti pramenů	10
Český stát a česká společnost doby Karlovy	24
Kulturní činnost doby Karlovy	70
Politický vývoj od 1346 do 1378	73
<i>Přehled vydaných pramenů pro dobu Karlovu</i>	77
I. KARLOVO MLÁDÍ	91
(Od 14. V. 1316–1333)	
1. Karlovo dětství a pobyt ve Francii	91
2. Mladý Karel v Lombardii a Toskánsku	93
3. Karlovo vítězství u San Felice – Zmařené spiknutí proti Karlovi – Francouzská pomoc králi Janovi	96
4. Spojení s papežským legátem a porážka jejich vojska u Ferrary	99
5. Karlovo vidění v Tarenzu	101
II. KAREL MARKRABĚTEM MORAVSKÝM, POZDĚJI SPOLUVLADAŘEM V ČECHÁCH	103
(1333–1346)	
6. Karlův návrat do Čech – Neutěšený stav království	103
7. Nepřízeň krále Jana k synovi – Podivné Karlovo vidění	105
8. Příjezd Karlovy manželky Blanky do Prahy	107
9. Karel vytáhl proti svídnickému vévodovi Bolkovi – Dohoda mezi králem Janem a králem krakovským	108
10. Karel v Tyrolsku proti Ludvíkovi a vévodům rakouským – Výprava na Litvu – Karlovo dobrodružství na cestě do Itálie	109
11. Karel se zmocnil Belluna a Feltre – Odchod z Itálie – Množství kobylek – Zatmění slunce	112

12. Karel zničil hrad Potštejn, neuznal Janovu dohodu s Ludvíkem Bávorem, vypravil se s otcem do Vratislavě a odtud potom za ním do Francie – Návštěva v Avignoně	117
13. Karel pomáhal bratru Janovi, kterého chtěla jeho manželka zapudit – Správcem Českého království	120
14. O zřízení pražského mostu	122
15. Povýšení kaple Všech svatých na Hradě pražském a zřízení kapituly při ní – Zvolení papeže Klimenta VI.	124
16. O Janovi IV. z Dražic, posledním pražským biskupovi	125
17. Zřízení arcibiskupství v Praze	135
18. První pražský arcibiskup Arnošt z Pardubic – Založení Svatovítského chrámu	140
19. Některé listiny vydané Arnoštem z Pardubic:	
a) Vypsání obecné sbírky na stavbu chrámu sv. Víta a pražského mostu	147
b) Pověření inkvisicí kacířské nepravosti	152
c) Dvě nařízení proti nehodným kněžím	154
20. Druhá výprava na Litvu – Karel unikl ze zajetí v Kališi – Potrestání Bolka Svídnického – Válka s polským králem Kazimírem	156
21. Neúspěšné jednání krále Jana s Ludvíkem Bávorem o náhradě za Tyroly	160
22. Karel vyhlášen a zvolen za římského krále	162
23. Hrdinná smrt slepého krále – Karlova korunovace v Bonnu	164

III. KRÁL KAREL PŘED KORUNOVÁNÍM ZA ŘÍMSKÉHO CÍSAŘE (1346–1355)

24. Karel korunován za českého krále	166
25. Karel vytáhl proti Ludvíkovi Bavorovi – Náhly skon Ludvíka Bavora – Návštěva německých měst	167
26. Karel uspokojuje Staroměstské, že jim založením Nového Města nevznikne újma	169
27. Založení Nového Města pražského	172
28. Založení kláštera Na Slovanech – Karlova přízeň klášteru Zlaté Koruně	178
29. Karel zřídil v Praze vysoké učení a založil Karlovu kolej	186
30. O zemětřesení a černé smrti	192
31. Potvrzení všech dřívějších práv a privilegií Starému Městu pražskému – Rozšíření Menšího Města pražského	193
32. Karlova péče o zřizování vinic, zahrad a rybníků	195

33. Některé události ze soukromého života Karlova – Získání měst a hradů ve Falci a Bavorsku – Opevnění Staré Boleslavě – Založení klášterů v Tachově, svatého Karla a svatého Ambrože v Praze – Spor s Rožmberky – Zlé spolky v jižní a západní Evropě	198
34. Flagelanti v Čechách – Přenesení říšských svátostin do Prahy – Jubilejní rok – Shromažďování ostatků	201
35. Cola die Rienzo v Praze – Karel udělil Markrabství moravské svému bratru Janovi	203
36. Některá privilegia pro královská města venkovská:	
a) Chebu za věrnost králi a království	204
b) Mělnickým se svěruje správa krajských desk	205
c) Udělení rychtářství v Žatci	206
d) Úlevy Lounům po požáru města	207
e) Chebským měšťanům odpuštění pogromu proti Židům	208
f) Hradci Králové o užívání spravedlivých vah a měr a proti zizování cechů	209
37. Petrarka vyzývá Karla, aby obnovil starou Říši římskou (Imperium Romanum)	210
38. Karlova odpověď Petrarkovi na výzvu k obnově Římské říše	216
39. Petrarkovo blahopřání Karlovi k nastoupení římské jízdy	217
40. Karlova první římská jízda a korunovace císařských manželů v Římě – Spiknutí v Pise	218
41. Petrarkovy výtky Karlovi po jeho odjezdu z Itálie	222

IV. KAREL IV. PO SVĚM KORUNOVÁNÍ NA CÍSAŘE ŘÍMSKÉHO

(1355–1378)

42. Nařízení proti lupičství v Čechách a o ochraně chudých poddaných – Jan Pancéř ze Žampachu – Mír v zemi	224
43. Majestas Carolina:	226
Předmluva	226
Rubrika [Záhlaví] III. O kacířích	230
VI. Země a města patřící ke královi panství a stolu nesmějí se zcizovati	232
XII. Zcizování královských majetků na sněmu a sjezdu králů	234
XIX. O soudcích a správcích	235
XXV. Kterým osobám mají být propůjčovány zemské úřady	235

XXVII. O zemských deskách	235
XXX Zákaz hry v kostky	236
XXXVIII Korunovace krále a královny	237
XXXIX. O soudu železem a vodou	238
XLV O obraně království	238
XLVI. Ve válečné době ať nevycházejí obyvatelé království ze země	239
XLVII. Aby služebníci nežádali v době výpravy od svých pánů odpuštění [dovolení k odchodu]	239
XLVIII. O Čechách ve službách cizích pánů	240
L O kácení lesů	240
LVIII. O odúmrti	241
LIX O zcizování dědictví	241
LXXVII. O výhostech poddaných a měšťanů	242
LXXXIV.- LXXXVII. O vrchnostenské pravomoci	243
XCIV. O zprznění a cizoložství	244
XCLX. O konfiskaci statků pro přečiny	244
CXIV. O statcích klášterních	245

Odvolaání zákoníka

44. Karel v Německu – Návštěva Met	246
45. Karel jmenuje svého pištce králem šašků	248
46. Některé důležitější stavby – Drahoty v Čechách – Sňatek císařův s Alžbětou Pomořanskou	249
47. Petrarkovy písemné styky s některými předními českými osobnostmi:	
a) Jan ze Středy o navazání písemného styku	251
b) Petrarkova odpověď Janovi ze Středy	252
c) Petrarka arcibiskupovi Arnoštovi z Pardubic	252
d) Jan ze Středy žádá na Petrarkovi výklad k jeho Eklogám	253
e) Petrarka v odpovědi Janovi ze Středy se diví, proč mu vyká	254
48. Skon Arnošta z Pardubic	255
49. Nástupcem Arnoštovým zvolen Jan Očko z Vlašimě – Vysvěcení větší kaple na Karlštejně	255
50. Některé výsady nekrálovských měst venkovských:	
a) Petr z Rožmberka upravuje poměry v Krumlově	258
b) Páni z Rožmberka udělují městečku Bavorovu právo královských měst	262
c) Bavorovští se odvděčují blanickému faráři, že jim vymohl právo královských měst	264
d) Biskup Jan ze Středy uděluje svému městu Lito-myšli právo milové	265

e) Bavor IV. ze Strakoníc odevzdává Strakonickým veškerou půdu s právem zákupným	266
f) Povolení založení městské knihy v Jablonném v Podještědí	268
51. Karel IV. v Avignoně a v Arelatsku – Některé události domácích	269
52. Vysvěcení některých staveb a klášterů – Povodeň v Praze – Papež Urban V. přešel z Avignonu do Říma – Novoty módy	273
53. Narození syna Zikmunda – Karel IV. se vypravil do Lombardie – Úcta a Píseň svatováclavská – Změna znění přísahy	277
54. Druhá Karlova římská jízda – Úprava poměrů ve Slezsku – Získání hradů ve Fojtlandu	280
55. Konrád Waldhauser	282
56. Karlův návrat z Itálie – Zakoupení knih pro universitu – Říšský sjezd v Norimberce – Sňatek Václava IV. s Johanou, dcerou bavorského vévody, a jiné události	284
57. Z hospodářského života v době Karlově:	
a) Král Jan Lucemburský povoluje klášteru v Teplé vysazovati majetky podle německého práva	287
b) Karel chrání obchod na Vltavě a stanoví výši cla	288
c) Karel povoluje Novému Městu pražskému sklad solených [tunních] ryb a trh obilí, dobytka a milířského uhlí	292
d) Zákaz dovozu cizích vín do Čech	294
e) Karel IV. překládá trh s dřevěným zbožím na Nové Město pražské	295
f) Karel žádá polského krále, aby dovolil českým kupcům projížděti do Ruska	296
g) Petr, rychtář z Kralovic, prodává klášteru v Plasích zisk z lokace	297
h) Čeněk z Lipé a jeho syn Jindřich povolují rychtáři Michalovi v Německém Brodě zřídit vodovod	298
ch) Arcibiskup Jan Očko z Vlašimě prodává rychtářství v Pelhřimově	301
58. O síle císařovny Alžběty – Karlova spravedlnost – Požár ve Slaném – Císařova choroba – Hold mohučského arcibiskupa císaři Karlovi v Praze	303
59. Výprava do Braniboru a jejich pozdější připojení k české koruně – Slavné křtiny císařova syna Karla – Zrušení nevěstince v »Benátkách« – Přenesení českých knížat a králů, jakož i pražských biskupů do nových hrobů u sv. Víta	306
60. Ze života Jana Milíče z Kroměříže	313

61. Z listů biskupa Jana ze Středy:	
a) Scholastikovi Jindřichovi Schatzovi [Thesauri]	323
b) Odkaz knih z r. 1368 kláštera sv. Tomáše v Praze	324
c) Převorovi augustiniánů v Brně, aby k němu poslal písaře Jana	325
d) Abatyši benediktinského kláštera v Pustiměři	326
e) Litomyšlskému biskupovi Albrechtovi ze Sternberka	326
f) Lékárníkovi Angelovi	327
g) Karlovi IV. o únosu ženy vysokomýtského rychtáře	327
h) Karlovi IV., aby byl pamětliv jeho věrných služeb	328
62. Dohoda města Jihlavy s farářem o správci školy	329
63. Poslední Karlova návštěva ve Francii:	330
Jak císař přijel ze Senlis do Louvres a jak mu král poslal povoz a nosítka s ušlechtilým spřežením a odtud jak přijel do Saint-Denis ve Francii	330
Jak císař, když byl viděl ostatky v Saint-Denis, jak v pokladu, tak i jinde, a když byl navštívil hrobky, jež si přál viděti, odjel ze Saint-Denis do Paříže	332
Jak se pařížský rychtář s primasem a rytíř stráže oddělili od lidu obecného, který byl seřazen na polích, a předstoupili před císaře, aby mu vzdali pocty	333
Jak král francouzský vyjel ze svého paláce, aby šel v ústřety císaři, svému strýci	334
Jak se král francouzský a císař se svým synem, králem římským, setkali mezi Chapelle a Mlýnem větrným, a o poctách, jež si při shledání jeden i druhý vzdali	335
O obědě, který byl ve velikém sále paláce, a o jeho uspořádání	336
Jak šel císař navštívit královnu do hotelu Saint-Pol	338
64. Mincovní řád Karla IV.	341
65. Karlův skon a pohřeb	343
<i>Poznámky</i>	355
<i>Dodatek</i>	418
<i>Věcné vysvětlivky</i>	420
<i>Vydavatelská poznámka</i>	436
<i>Seznam obrazových příloh, map a plánů</i>	437
<i>Ukazatel jmenný a věcný</i>	445
<i>Mapa severní a střední Itálie</i>	444
<i>Přehled francouzských králů v době Karlově</i>	485
<i>Poslední Přemyslovci – Lucemburkové</i>	
<i>Plán Prahy kolem r. 1400</i>	
<i>Mapa zemí Koruny české r. 1400</i>	